

**У ХОЛОДНОМУ ЯРУ ВШАНУЙ
ГЕРОЇВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ
УСІХ ЕПОХ!**

20-21 КВІТНЯ

Козацькому роду нема переводу!

Козацький край

www.cossackland.org.ua

№7 (49)
19 квітня 2013 р.

**ЗАВЖДИ ВІЄ
ВОГОНЬ НОВИЙ
З ХОЛОДНОГО ЯРУ...
ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ**

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

**Україна є і буде.
Бо казав ще Кобзар
великий: «В своїй
хаті — своя правда,
і сила, і воля...»**

У Донецьку пройшла презентація книги "Донбасс: Русь и Украина". Її автори з прізвищами Іванов і Бунтовський беруться від імені усього українського Донбасу заявляти: "Современные Донецкая и Луганская области, вместе с частями Днепропетровской и Ростовской областей составляющие Донбасс, являются неотъемлемой частью восточнославянской цивилизации, особым районом... Донбасс органически входит в единое культурное пространство, сегодня называемое "Русским миром", так как он стал регионом тесного взаимодействия русского и украинского народов".

Мізерний нагляд "книги" свідчить про те, що автори на особливу її популярність не розраховують. Бо як би, скажімо у Росії відреагували, якби корінний донбасець (як і славний Василь Стус) Роман Коваль десь на Кубані провів презентацію про те, що "Кубань - ета асобий район, органічна входять в українській мір"? Чи якби якийсь німець у Кьонігсбергу, перейменованому на "Калінінград", роздавав книжки про те, що німецьке на цій землі - досі "юбер аллес"? Японських письменників з їхнім баченням історії на Курилі ще не пробували запрошувати?

Тим часом у самій Росії політолог з Інституту країн СНД, який величає себе спеціалістом з українського питання, добалакався до того, що проголосив справжньою українською мовою... російську. Ось як про це пише «Українська правда»: «Російський політолог, який курає український напрям в Інституті країн СНД, Владімір Жаріхін заявив: Вона [російська мова], між іншим, прийшла в наші російські палестини якраз із Києва - тобто з України в Росію». За словами політолога, справедливіше буде "називати російську мову українською, а українську — западенською".

"І ми в Росії погодимося, що розмовляємо справжньою українською мовою, тому що історично це дійсно так", — підкреслив Жаріхін. Як відомо, "батьками" сучасної російської мови росіяни вважають українців Мелетія Смотрицького і Лаврентія Зизанія, які були авторами перших церковнослов'янських граматики.

"Історична правда" вітає той факт, що росіяни повертаються до своєї українських витоків. Тільки пану Жаріхину варто піддати матчастину — в основу сучасної української логі не "западенський", а наддніпрянський варіант живого народного мовлення Русі-України.

У грудні 2010 року генконсул РФ у Львові вже заявляв, що в Галичині не було української мови, а її у ХХ-му сторіччі принесли комуністи...

Це просто випадково так співпало, що і з-за кордону, і всередині країни нині так активно заговорили про якийсь фантастичний «єдиний російський мір» і натякають на те, що російська — це «ісконно українській язик», а українська — це щось чуже для України?! А ще ж є розмови про дивний вигаданий «казацький народ», для якого теж начебто державних кордонів не повинно бути. Цікаво тільки, чому тоді у Росії збираються вимагати з українців перетинати кордон лише із закордонним паспортом?

Історія з «юморістом» Іваном Ургантом взагалі обурює — з екрану центрального телеканалу сусідської країни він спалює живі пам'ять усіх закатованих в Україні під час червоного терору. Як відомо, у кулінарному шоу Ургант «пошугіт»: «Я ізрубил ету зелень, как красный комиссар — жителей украинской деревни». А потім ще й занадто оригінально «вибачився» за свою балаканину: «Я прошу прощения у всех жителей Украины, которых задел мой неуместный комментарий в последнем выпуске программы "Смак". В качестве самонаказания обязуюсь готовить в этой передаче только борщ, вареники, галушки по 2018-й год включительно. А всех родившихся у меня с этого момента детей, вне зависимости от пола, называть Богдан».

17 квітня українці сказали все, що думають про Урганта: принесли до посольства РФ у Києві плакат із його зображенням, розтовкли об нього квашені помідори і залишили валитися на асфальті біля посольських воріт.

Зовсім не хочеться бути схожим на Урганта, тому не збираюся ототожнювати його з усім російським народом.

Якраз 18 квітня відзначаємо 131-у річницю від дня народження В'ячеслава Липинського — великого теоретика доктрини, яку сам він називав «українським гетьманським націоналізмом». Так от: Липинський був поляком, але Україну любив понад усе... Молдаванином за походженням був Петро Могила, але від того роль його для України меншою не стала. Чехом з часткою литовської крові був гетьман Пилип Орлик, австрійцем — Василь Вишиваний (Вільгельм Габсбург), росіянином — Микола Хвильовий (Фітільов). Достойним міністром в уряді незалежної УНР був єврей зі Сміли Авраам Ревуцький, а великий історик, письменник і науковець Агатангел Кримський, чиє життя тісно пов'язане зі Звенигородкою і до останку присвячене Україні — був кримським татариним.

Немає націй, що повністю вороже ставляться до українців — є окремі суб'єкти, які ненавидять все українське. А ще страшніші ті, хто українці за паспортом, а за суттю своєю — тільки й мріють, щоб Україна втратила державність...

ЧЕРКАСЬКІ ВЧИТЕЛІ — ЗНАДТО РОЗУМНІ Й ПІДОЗРІЛО ЛЮБЛЯТЬ УКРАЇНУ. ТАК ВВАЖАЛИ В НКВД...

Світлана КРАВЕЦЬ

До редакції "Козацького краю" днями завітав наш постійний читач і щирий прихильник Валерій Семенович Романов — один з найактивніших членів Черкаського відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів. Він приніс і передав у дарунок Музею історії Холодного Яру книгу, для якої до збору документальних матеріалів приклав максимум зусиль — «Освітня Черкащини: жертви радянського тоталітарного режиму».

Вражаючий факт з цієї книги: понад 88 % (609 із 681-го) педагогів Черкащини, знищених людожерською системою більшовицьких спецслужб і концтаборів — за національністю були українцями. На другому місці серед розстріляних і ув'язнених — поляки (36). Найбільше було репресовано вчителів-українців Уманщини: 66 у місті Умані та ще 55 — в Уманському районі.

Нагадаємо: торік спільне журналістське розслідування газет «Козацький край» і «Прес-Центр» завершилося виявленням обставин загибелі під час повстання у Соловецькому концтаборі Петра Дерещука — колишнього уманського вчителя, офіцера-фронтовика Першої світової війни, старшини Армії УНР і повстанського отамана, який діяв разом з холодноярськими отаманами Гризлом, Нестеренком-Орлом, Цвітковським та Гулим-Гуленком. Редактори обох газет, Олег Островський та Андрій Кравець, разом з уманським журналістом Володимиром Гамалицею навіть побували на місці загибелі Петра Дерещука, а отець Василь Цириль, настоятель холодноярського храму Святого Праведного Петра Багатостраждального (Калнишевського) відслужив молебень на місці розстрілу уманського вчителя на далекому острові посеред Білого моря...

У книзі згадується й інший уманський вчитель, Юрій Карась-Галинський, який став знаменитим. Як і Дерещук, він теж був на Соловках, проте зумів втекти з концтабору, добратися до підконтрольних Польщі українських земель і видати у львівському видавництві «Червона калина» книги «Пекло на землі» та «Червоної чад», зі сторінок яких Європа дізналася правду про те, що творилося на Соловках.

Так само багато вчителів-українців потрапило під репресії у Золотоніському (42), Звенигородському (31), Дравівському, Христинівському, Катеринопільському (по 25), Канівському (24), Чигиринському і Смілянському (по 23), Шполянському (22), Тальнівському (21), Чорнобаївському (20) та інших районах Черкащини. Показовою була доля цілої вчительської династії з села

Яблунів Канівського району, двох братів і сестри — Сергія, Матвія і Акилини Підгайних. Сергія розстріляли як «керівника контрреволюційної націоналістичної організації», Матвія засудили до 10 років концтаборів за те, що не доніс на брата, а Акилину випустили після 4 місяців перебування у тюрмі — кажуть, за десять царських золотих рублів, які осіли у кишені слідчого-енкаведиста...

Цікаво, що репресії тривали і після сумнозвісних 30-х. Геронтій Литвин з Нечаєвого на Шполянщині був відкомандирований до Західної України після Другої світової війни, директором школи у Григорів Монастирського району Тернопільщини. Мав там вчити дітей, чий батьки воювали в УПА, як «любить советскую родину і лично товарища Сталіна». Натомість директор сам був запідозрений у симпатіях до ОУН, за що й засудили його 30 червня 1949 року до 15 років таборів з обмеженням у правах ще на 5 років. Останній сплеск репресій було зафіксовано в Умані у 1972-73 роках, коли арештували і засудили «буржуазних націоналістів — двох викладачів технікуму та студента сільськогосподарського інституту Богдана Черномаза...

Книга «Освітня Черкащини: жертви радянського тоталітарного режиму» — глибоке документальне дослідження трагедії справжньої еліти Черкащини, вчителів, які могли б навчати наступні покоління, як ставати справжніми українцями, гідними нащадками козацького роду. А саме цього й боялася тоталітарна система...

Українські й польські археологи шукатимуть поховання Данила Галицького

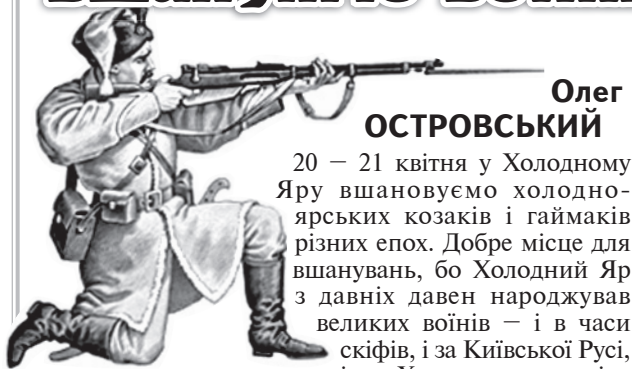
Археологічні роботи україно-польського проекту, який називається «Пошук та ідентифікація собору Успіння Богородиці, побудованого Данилом Галицьким у місті Холм», планується розпочати вже у найближчі дні. Дослідження проводитимуться протягом 2013-2017 років. Від української сторони у них візьмуть участь 10 фахівців. Серед них,

за словами керівника експедиції з української сторони професора Миколи Бєвза, археологи, архітектори, історики архітектури, антрополог і фахівець з консервації. Забезпечить допомогу кращими фахівцями й Інститут археології Польської академії наук.

Дослідження проводитимуться у трьох місцях: всередині собору, на прилеглий до нього місцевості та на території церковного цвинтаря, де були знайдені підземні тунелі. Перші результати археологічних досліджень буде представлено до 750-річчя від дня, коли відійшов у засвіти Данило Галицький — ця дата відзначатиметься 2014 року.

У краю, славному ще від скіфських часів, вшануймо воїнів, полеглих за волю Батьківщини!

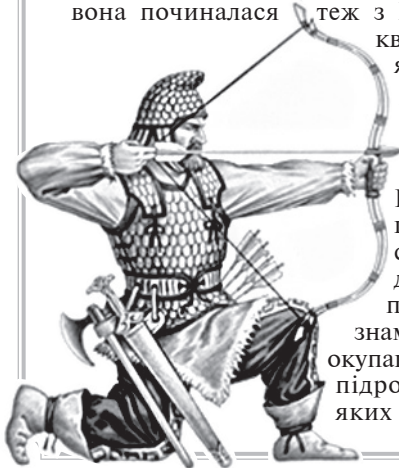

Олег ОСТРОВСЬКИЙ

20 – 21 квітня у Холодному Яру вшануємо холодноярських козаків і гаймаків різних епох. Добре місце для вшанувань, бо Холодний Яр з давніх давен народжував великих воїнів – і в часи скіфів, і за Київської Русі, і за Хмельниччини, і в

Коліївщину, і за УНР, і при повстанських отаманах, і тоді, коли тут з'явилися похідні групи УПА...

Дуже влучно визначена і дата, адже нинішній квітень багатий історичними датами, пов'язаними з визвольними змаганнями усіх часів. 12 квітня 1920 року тут поліг у бою Головний отаман Холодного Яру Василь Чучупак. 14 квітня 2013-го виповнилося 245 років від дня початку Коліївщини під проводом Гонти і Залізняка – а вона починалася теж з Холодного Яру. 21 квітня згадуватимемо, як цього дня 1597 року у Варшаві був закатований славний повстанський ватажок Северин Наливайко – той, що Канів з Черкасами брав. І цього ж дня згадаємо, як розпочалася під Гурбами знаменита битва проти окупаційних військ НКВД підрозділів УПА, серед яких був і названий на

честь Холодного Яру... Зовсім скоро і 29 квітня – а цього дня рівно 365 років тому був обраний гетьманом України Богдан Хмельницький, який перетворив Чигирин на європейську столицю. І того ж 29 квітня – рівно 95 років, який гетьманом Української держави став Павло Скоропадський, підтриманий «Вільним козацтвом», відродженим у Чигирині.

Прес-служба Історичного клубу «Холодний Яр» повідомляє: у вшануваннях 20-21 квітня у Холодному Яру вже зголосилися брати участь ряд громадсько-патріотичних організацій. Зокрема, Харківська обласна громадська організація козацтва та офіцерів запасу «Наша Воля», Крайове товариство «Вінницький козацький полк імені Івана Богуна», Українське вільне козацтво діаспори, Чорноморське гайдамацьке з'єднання, МГО «Білоцерківська Січ», Окремий Прилуцький козацький полк ім. Петра Сагайдачного, Сумська північно-східна козацька січ, Шевченківський районний у м. Києві осередок МГО «Українське козацтво», Прикарпатська Січ Українського козацтва, Чуднівське районне козацьке товариство ім. Северина Наливайка, МГО «Реєстрове українське народне козацтво», Всеукраїнська громадська організація «Велике козацьке коло», Хмельницький окремий козацький курінь ім. І. Нечая Українського козацтва, Адамівський осередок козацтва (Задністров'я Січі), ГО «Козацьке стрілецьке братство», Смілянський курінь Українського козацтва, Запорізький кіш «Молодої Січі», Миколаївська обласна громадська організація «Бузьке козацьке військо» (ці організації об'єднані в Раду козацьких отаманів України).

У святкових урочистостях візьмуть також участь члени Козацького благодійного фонду «Меморіал Івана Дмитровича Сірка», а саме: РГО «Інгульська паланка Війська Запорозького

низового», РГО «Кодацька паланка Війська Запорозького низового», РГО «Протовчанська паланка Війська Запорозького низового», ГО «Кременчуцький полк Українського козацтва», ГО «Мелітопольський курінь імені Дмитра Донцова Українського козацтва», ГО «Дніпропетровська січ Військо Запорозьке», ГО «Жовтоводський курінь «Дніпропетровська січ» Військо Запорозьке, ГО «Бугогардівська паланка Чорноліського полку ім. козака Мамаєва Українського козацтва», Козацьке товариство «Затопська січ», Козацьке товариство «Кодацька вартя Батьківщина», Спортивно-молодіжна організація «Полк ім. Богдана Хмельницького».

Осавульську службу впродовж двох днів координує Братство козацького бойового звичаю «Спас» із Києво-Могилянської академії...

Не перестали ще козаки в Україні. Як завжди, з Холодного Яру віє той вогонь, який запалює серця патріотів сподіваннями на розбудову справді сильної, самостійної і самодостатньої України, вільної від чужинських підказок, з упевненим кроком у європейське в економічному, але суто українське в духовному вимірі майбуття!

Першу презентацію книги Романа Ковалю «Чорний Ворон: п'ять біографій» буде проведено у Медведівці на Чигиринщині

11 квітня 2013 року у серії «Отаманія ХХ ст.» вийшла книжка Романа Ковалю «Чорний Ворон: п'ять біографій» – про це редакції «Козацького краю» повідомили у прес-службі Історичного клубу «Холодний Яр». Це збірка документальних нарисів про отаманів, які мали одне повстанське псевдо – Чорний Ворон. Боролися вони в добу Української Народної Республіки.

У кожного з Чорних Воронів своя доля, але історики та краєзнавці часом творять збірний образ, вносячи плутанину, тож автор і вирішив подати ці біографії окремою книжечкою в надії, що тепер не буде плутанини.

Ось назви розділів книжки: «Чорний Ворон з Піщаного Броду», «Чорний Ворон із Жовтих Вод», «Чорний Ворон із-під Товмача», «Чорний Ворон із Криворіжжя», «Чорний

Ворон з Поділля».

Автор художнього роману «Залишенець» Василь Шкляр за прототип свого головного героя взяв біографію Івана Яковича Черноусова – Чорного Ворона з-під Товмача. Рядки з вірша саме цього отамана взято як епіграф до книжки:

*Тоді ненька Україна нас всіх пошанує,
Як по її широких ланах козак запанує.*

У книжці вміщено також вірші Володимира Стецюка, Ольги Страшенко та Володимира Вознюка про Чорного Ворона (Миколи Скляра із Жовтих Вод) та переклад на українську мову Антоніні Литвин народної пісні «Чорний ворон».

Нарис про Чорного Во-

рона (Чорногузька) з Піщаного Броду Роман Коваль завершує так: «З іншого тіста він був зроблений, не з такого, як його односельці. Напевно, Бог домішав туди хмелю, і тісто вийшло смагляво-запашне, вибухове. Хмільний запах його відчуваю і досі».

Напевно, так можна сказати й про інших Чорних Воронів – смаглявих з лица, вибухових і безмежно хоробрих у бою.

Першу презентацію заплановано провести 20 квітня під час книжкового ярмарку «Гайдамацький край» у с. Медведівці Чигиринського району.

Холодний Яр
ІСТОРИЧНИЙ КЛУБ

ВАСИЛЬ ШКЛЯР ЗАКІНЧУЄ ПИСАТИ РОМАН ПРО ОТАМАНШУ МАРУСЮ

Відомий український письменник Василь Шкляр, автор книги «Чорний ворон» («Залишенець») сподівається закінчити свій новий роман про українську Жанну д'Арк, отаманшу Марусю, до кінця цього року.

«Роман повинен бути цікавим, адже в ньому описуються події 1919 року – року трагедії української армії, – каже письменник. – Галичани якраз перейшли Збруч і об'єдналися з петлюрівською армією. Вже тоді спільно пішли на Київ і «взяли» столицю. З лівого берега з'явилася армія Денікіна. І через нерішучих дій провідників, ми цей бій програли».

Автор планує дописати роман уже в цьому році.

«Якщо мені дозволить здоров'я, то в цьому році я закінчу роман «Маруся». В ньому йдеться про українську отаманшу, нашу Жанну д'Арк», – підкреслив він.

З видавництвом нової книги ще не визначився, адже, за його словами, є кілька різних пропозицій, тому вибере «кращий варіант».

Говорячи про книги, які варто прочитати кожному українцю, Шкляр порадив спогади Юрія Горліса-Горського «Холодний яр», Леоніда Мосендза «Людина покірна» і поезію Маланюка.

«Є, звичайно, такі імена, які всі знають і повинні читати. Зокрема, Тарас Шевченко і Ліна Костенко», – додав він.

Gazeta.ua

З початку травня розпочнуться зйомки циклу програм «7 історичних чудес України»

Зйомки циклу телепрограм «7 історичних чудес України» розпочнуться на початку травня 2013 року під керівництвом незмінної команди: сценарист – Лук'ян Сельський, режисер – Ольга

Крайнік, а також операторська команда ТВі на чолі з ведучим та ініціатором Миколою Томенком. Про це повідомляє портал «Рідна країна».

В перших числах травня розпочнеться запис програм про Києво-Печерську лавру та Софію Київську.

Всього в об'єктиві камер потраплять 10 найвизначніших об'єктів, які тісно пов'язані з історичним минулим України.

Цикл телепередач буде відзнято за результатами І етапу всеукраїнської акції «7 чудес України», який відбувся у 2007 році.

Нагадаємо, що ця акція була визнана Національною туристичною організацією та Асоціацією журналістів «Туристичний прес-клуб України» подією року у туристичній галузі України, відзначена ВСГО «Рада з питань туризму і курортів», а також визнана політичними оглядачами і журналістами провідних ЗМІ найкращою просвітницькою акцією року.

У телепроекті «7 історичних чудес України» будуть представлені як переможці, так і фіналісти акції.

Перелік об'єктів (за хронологією історичних подій, з якими пов'язані ці об'єкти):

1. Кам'яна могила (м. Мелітополь, Запорізька обл.)
2. Херсонес Таврійський (Крим)
3. Чернігів стародавній (Антонієві печери, м. Чернігів)
4. Софія Київська (Київ)
5. Києво-Печерська лавра (Київ)
6. Заповідник «Хортиця» (о. Хортиця, Запорізька обл.)
7. Дендропарк «Софіївка» (м. Умань, Черкаська обл.)
8. Замковий комплекс князів Острозьких (м. Острів, м. Старокостянтинів Рівненська обл.)
9. Заповідник «Переяслав» (м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл.)
10. Старе місто. Історичний центр Львова (м. Львів)

ОГОЛОШУЄТЬСЯ КОНКУРС СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ-2013 «УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ 1920–1950-Х РОКІВ»

Інститут суспільних досліджень, Центр досліджень визвольного руху, Центр історії державотворення України в ХХ столітті НАУКМА та Національний музей-меморіал жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького» оголошують у 2013 році конкурс студентських наукових робіт «Український визвольний рух 1920–1950-х років».

Конкурс оголошується для сприяння розвитку студентських наукових досліджень українського визвольного руху. Передбачено 3 премії для переможців (премія за найкращу роботу – 3 000 грн та дві премії по 1 000 грн) та подарункові комплекти наукових видань із зазначеної тематики.

На конкурс можуть подаватися заявки з таких напрямів:

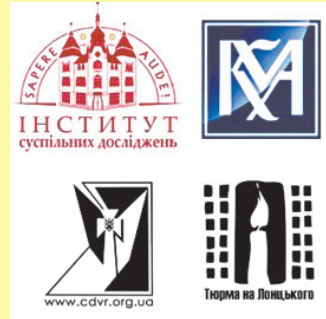
- повстанський рух на Наддніпрянщині у 1920-х роках. Цілоком доречними будуть як студії, присвячені окремим повстанням чи отаманам, так і дослідження, що охоплюють певний регіон;
- селянський опір колективізації;
- ідеологія та програми українського націоналізму в 1920–1950-х роках. Автори можуть пропонувати теми, пов'язані як із певними аспектами ідеології (наприклад, «Геополітичні ідеї на шпальтах «Розбудови нації»» чи «Соціальні функції держави в роботах публіцистів ОУН другої половини 1940 – початку 1950-х рр.»), так і з її творцями (наприклад «Діяльність М. Сціборського в Парижі», «Діяльність Я. Моралевича в США»);
- чільні постаті ОУН та УПА в 1920–1950-х рр. (організатори зацікавлені у дослідженнях, присвячених або мало розробленим в історіографії особам, або аспектам діяльності лідерів ОУН та УПА, які не ставали предметом розгляду дослідників раніше);
- діяльність окремих структурних одиниць ОУН і УПА в певний період (наприклад, «Діяльність ОУН на Черкащині 1941–1943 рр.»);
- повсякденне життя підпільників та повстанців у 1920–1950-х рр. (цілоком прийнятними можуть бути теми, пов'язані із

заняттями повстанців у таборі чи системою забезпечення харчами тощо, особливостями проживання у криївках тощо).

Водночас організатори виходять з того, що тематика заявки цілоком може виходити поза заявлені межі, якщо надано відповідне обґрунтування. Нас цікавлять оригінальні роботи, оперті на аналіз наявної історіографії та написані з використанням джерел.

Охочі взяти участь у конкурсі до 31 травня 2013 р. подають заявку на участь. Заявка містить прізвище та ім'я студента, назву навчального закладу, факультет та курс, контактну інформацію (електронну адресу та телефон),

статті (від 12 до 20 сторінок, 14 кегль, 1,5 інтервали, посторінкові посилання, список джерел та літератури в кінці статті (поза обсягом основного тексту)). До 1 жовтня конкурсна комісія розгляне роботи та повідомить учасникам дату, місце оголошення результатів та відзначення переможців.

назву пропонованої роботи та стислу анотацію (постановка проблеми, історіографія та огляд джерельної бази, яка буде використана, – не більше 1,5 сторінок). Конкурсна комісія повідомляє про прийняття чи відхилення заявки. Заявки подавати на адресу konkurs@cdvr.org.ua

Автори заявок, які отримають підтвердження на участь у конкурсі до 15 вересня 2013 р., готують роботу та надсилають її на адресу konkurs@cdvr.org.ua у вигляді наукової

Конкурсна комісія:

- к.і.н. Володимир В'ятрович, голова вченої ради Центру досліджень визвольного руху, директор наукового центру при Національному університеті «Києво-Могилянська академія»;
- к.і.н. Володимир Панченко, директор Інституту суспільних досліджень;
- к.і.н. Олег Репан, доцент Дніпропетровського університету імені Олеся Гончара;
- д.і.н. Іван Патриляк, доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- Руслан Забілий, директор Національного музею-меморіалу жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького».

Із додатковими запитаннями звертатися до Ірини Когут, координатора академічних програм ЦДВР: konkurs@cdvr.org.ua, +38(093)723-34-72, <http://www.facebook.com/irynka.kohut>.

Конкурс вперше проводився 2012 року. Із результатами конкурсу-2012 можна ознайомитися на сайті Центру досліджень визвольного руху – www.cdvr.org.ua.

www.cossackland.org.ua

Козацький край

Бельгія США Росія
Великобританія Франція
Польща Німеччина

На сайті «Козацького краю» маємо читачів вже з 97 зарубіжних країн. Лідерами по кількості «заходів» з-за кордону є США, Росія, Німеччина, Великобританія, Бельгія, Франція та Польща

Передплатний індекс «Козацького краю»: **89155**

Вартість передплати:

- * на 1 рік – 126 грн. 50 коп.
- * на 6 місяців – 63 грн. 25 коп.

Адреса
Парафії та Храму:
20933,
вул. Партизанська, 12,
хутір Буда,
с. Мельники,
Чигиринський р-н,
Черкаська обл.,
тел.: 097-36-66-982;
067-470-94-93.

Дорогі брати і сестри!

На Чигиринщині, на хуторі Буда, біля 1000-літнього дуба Максима Залізняка будується Храм на честь Святого Праведного Петра Багатостраждального Калнишевського. Духовне та моральне відродження нашого народу перебуває у великій скруті. А вести будівництво Храму дуже важко без допомоги тих, хто не розгубив свої сили та благородства душі. Не дивлячись на скрутне становище нашої держави, багато з нас все ж таки досягли успіхів у бізнесі та стали свідомими українцями. Парафіяни хутора Буда шукають меценатського сприяння грошової та матеріальної допомоги у відбудові рідної Української Православної Церкви і звертаються до всіх небайдужих українців з проханням надати посильну допомогу для завершення будівництва першого та єдиного храму на честь Святого Праведного Петра Багатостраждального Калнишевського.

У нас спільна мета – служити Богу і працювати для Українського народу! Хай ця підтримка повернеться до Вас сторицею, принесе успіх та Благословення Боже. Сподіваємось на Ласку Божу і на Вашу підтримку.

З повагою настоятель Храму
"Святого Праведного Петра Багатостраждального Калнишевського" –
протоієрей Василь Циріль

Розрахунковий
рахунок (в гривнях)
Парафії Святого
Праведного Петра
Багатостраждального
УПЦ КП:
м. Чигирин,
ПАТ КБ Приватбанк
№ 26001060791229
МФО 354347,
ЄДРПОУ-36783278

У БУДІВНИЦТВІ ВЖЕ НАДАЮТЬ ДОПОМОГУ:

Островська Леся Петрівна, директор музейно-етнографічного комплексу "Дикий хутір" пожертувала на будівництво церкви Святого Праведного Петра Багатостраждального (Калнишевського) **60** тисяч гривень.

Булдатецький Микола Іванович, переможець виборів до Верховної Ради по ІІІ-у виборчому округу (м.Черкаси) – пожертвував на будівництво церкви **5800** гривень.

Нагдєв Олександр Олександрович (с. Медведівка) – пожертвував на будівництво храму **10** тисяч гривень.

Варениця Володимир Михайлович (м.Тернопіль) – пожертвував на будівництво храму **15** тисяч гривень.

Горпинюк Петро Іванович (м.Тернопіль) – пожертвував на будівництво храму **15** тисяч гривень.

Балабан Лесик, фотограф (м.Нью-Йорк, США) – пожертвував на будівництво церкви **100** доларів.

Ткаченко Марія Петрівна (м.Черкаси), приватний підприємець – пожертувала на будівництво церкви **50** тисяч гривень.

Більда Андрій Олександрович, депутат Черкаської міськради – виділив на будівництво церкви **10** тонн цементу.

Попельнюх Руслан Олексійович (м.Черкаси) – пожертвував на будівництво церкви **1000** гривень.

Ляхов Сергій Олександрович, директор ТОВ «Харпром» (м.Харків) – виділив на оснащення церкви електрокабель на суму **12** тисяч гривень.

Чернюк Микола Іванович (м. Кам'янець-Подільський) – пожертвував на будівництво церкви **6000** гривень.

Москалик Юрій Юхимович, гендиректор ТОВ «Олімп» (м.Київ) – пожертвував на придбання церковної утварі **15 500** гривень.

Клименко Олег Владилєнович (м.Дніпропетровськ) – пожертвував на придбання церковної утварі **800** гривень.

БИТВА ПІД ГУРБАМИ: ВІДЛУННЯ ХОЛОДНОГО ЯРУ...

21–28 квітня 1944–го кишла наймасштабніша битва між УПА та більшовицькими карателями

Чисельність бойових відділів не перевищувала 3–3,5 тис. вояків у складі куренів “Сторчака”, “Мамая”, “Вира” або “Докса”, “Непайтала”, “Бувалого”, “Довбенка”, “Залізняка” і сотень “Панька”, “Яструба”, “Андрія”, чоти “Чорногори” і відділу охорони штабу під командуванням “Гармаша”. В арсеналі південної групи УПА було 2 батареї гармат різних систем і кілька мінометних ланок, окремі курені мали на озброєнні протитанкові рушниці.

Сили Внутрішніх військ НКВС виглядали значно серйозніше, за різними даними – від 20 до 35 тис. чоловік. Сюди входили 4 бригади, частини Червоної Армії, авіація, бронепоезди, 15 легких танків, полк кінноти. Літаки використовувалися для розвідки, аби виявити найбільш скучення підрозділів УПА.

Отже, порівняно з кількістю бійців УПА, сили внутрішніх військ НКВС мали семикратну перевагу.

Наступ більшовиків розпочався 21 квітня. Удари наносилися з півночі, сходу та півдня. Вранці 23 квітня радянські війська, озброєні гарматами, танками та літаками, зайняли позиції навколо гурбенських лісів. У підлісних селах відбулися запеклі бої, внаслідок чого відділи УПА змушені були відступити, зайнявши оборонні позиції вздовж лінії: Майданські гори-Гурби-Мости-Святе-Мошаниця-Обгів.

Наступного ранку почався генеральний наступ радянських військ. Найбільший удар припав на північно-східний відтинки оборони, що його займав курінь “Сторчака”. Після сильного гранатометного і гарматного вогню радянські війська кинулися в атаку. Сторчанівці підпустили ворога на 150 метрів й заасипали вогнем кулеметів, мінометів та гармат. Не витримавши вогневого шквалу, ворог панічно втік. Перший наступ було відбито.

Після короткої перерви радянські війська за допомогою танків, піхоти та кавалерії почали нову атаку вже на усіх відтинках оборони повстанців. Відтинок командира Яструба, не витримавши натиску, почав відступати, при цьому не маючи змоги повідомити бійців “Сторчака”. Слідом за “яструбцями” почали відступати й відділи “Залізняка”, які були запасною лінією “сторчанівців”. Внаслідок чого ворог прорвався на південний відтинок та оточив бійців “Сторчака”. Ось як описує події учасник гурбенських боїв майор Костенко: “Вони, сторчанівці, бачач, що прорватись вже неможливо і рішають якнайдовше відтягувати сили ворога на себе, щоб друга лінія мала час зорієнтуватись і стати до бою, рішають битись до загибуні”. Тут у нерівному бою загинули курінний Сторчан, четверо старшин та 60 повстанців.

Тим часом повстанцями було створено другу лінію оборони. Бій тривав на всіх відтинках оборони і тільки

ввечері радянським військам вдалося оточити понад 1,5 тис. повстанців у так званій “Гурбенський котел” та захопити Гурбенську Гору.

Під умілим керівництвом командира Василя Кука, бійці УПА почали в трьох напрямках прориватися до Дерманського лісу. Ціною неймовірних зусиль та втрат, передусім серед неозброєних і цивільних мешканців з навколишніх сіл, повстанці витримали натиск ворога й зуміли прорвати “мертве” кільце оточення. Курені “Довбенка” та “Бувалого” відійшли в Суразькі ліси; курінь Мамая прорвався на північ і перейшов залізничний шлях Здолбунів-Шепетівка; відділи “Ясеня” і “Дока” пішли у напрямі на Клевань.

І хоча радянські війська відтіснили відділи УПА з лісового масиву, вони так і не змогли досягнути своєї основної мети – ліквідувати оточені групи УПА. Повстанці не лише дали бій досвідченим регулярним частинам Червоної армії та НКВС, гідний подиву та слави українських традицій боротьби часів гетьмана Богдана Хмельницького, але й зберегли основні збройні сили. Командири частин УПА-Північ та УПА-Південь зуміли врятувати найбільш досвідчений елемент повстанської армії, вивівши його з “Гурбенського котла” й двома великими групами з боями пройти сотні кілометрів однією колоною аж до Полісся, іншою – в напрямку Сходу.

Питання втрат й досі залишається дискусійним, тому що обидві сторони подають абсолютні різні дані. Так, у звіті ВВ НКВС йдеться про те, що “в районі лісів Крем’янецьчини від 21 до 28 квітня 1944 року ліквідовано 1076 вояків УПА, власні втрати – 11 вбито, 46 поранених”. Повстанські ж джерела подають кардинально протилежну картину. Командир південної групи УПА-Північ Петро Олійник (“Еней”) у загальному огляді бойових дій за I півріччя 1944-го року подає, що “в тих боях вбито понад 990 більшовиків і понад 900 ранено. Наші втрати – 150 вбитих і 60 ранених. Виведено з ладу 4–5 ворожих танків”. Така серйозна розбіжність кількісних даних про втрати засвідчує те, що війська НКВС намагалися перевищити втрати УПА, а керівництво повстанців замовчало втрати серед новомобілізованих.

Ховали тіла повстанців селяни із сусідніх сіл вночі, таємно. Могили позначали гіллям та камінням, а на Великдень та на Провідну неділю приносили туди крашанки та висаджували барвінок. Згодом на могилах повстанців було поставлено хрести та збудовано капличку.

Нині в урочищі Гурби побудовано чоловічий Свято-Воскресенський монастир, де щороку вшановують пам’ять полеглих у гурбенських лісах воїнів, які віддали своє життя за свободу та незалежність України.

У квітні 1944 року командування південної групи УПА виділило значну кількість відділів на формування з’єднання УПА-Південь під назвою “Холодний Яр”. Цією назвою вояки УПА віддавали данину центральноукраїнським повстанцям 20-х років, засвідчували те, що продовжують їхню справу.

Після переходу фронту на захід, з’єднання УПА-Південь опинилося в лісових масивах на півдні сучасної Рівненської – півночі Тернопільської і Хмельницької областей. Там сконцентрувалося до 4 тис. бійців УПА-Південь і ще близько 1,5–2 тис. новомобілізованих, щойно призваних до УПА бійців, які були неозброєними та невідготовленими до бойових дій. Крім того, в лісах була велика кількість біженців – селян, які тікали від фронту та переходили в ліси великих лісових масивах.

Судячи зі звітів, які зараз є доступними історикам, радянські війська розраховували оточити групу УПА-Південь в лісах на території Кременецького, Шумського, Мізоцького районів – для того, щоб її повністю ліквідувати.

З початку квітня війська НКВС почали оточувати відділ південної групи УПА-Північ (Військова округа “Богун” під командування Петра Олійника – “Енея”) та з’єднання УПА-Південь під командуванням Василя Кука – “Леміша”.

Загалом сили повстанців разом з мобілізованими неозброєними селянами становили неповних 5 тис. бійців.

Народний герой Северин Наливайко

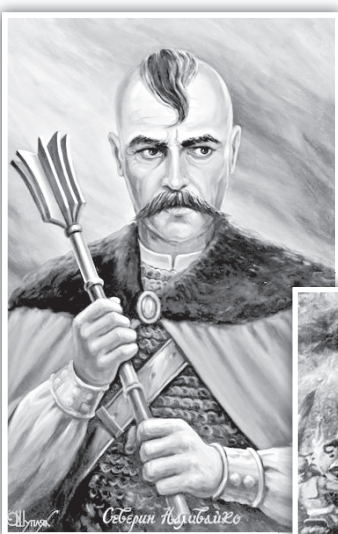
21 квітня 1597 року вороги закатували вождя потужного антипольського повстання

Наприкінці XVI століття Україною прокотилася хвиля визвольних козацько-селянських повстань. Найгучніше з них, що спалахнуло в 1594 році, очолив Северин Наливайко – людина неперевершеного патріотичного духу, полководницького таланту та легендарної мужності

На жаль, історія не зберегла для нас точної дати народження майбутнього козацького отамана. Відомо лише те, що Северин з’явився на світ приблизно в 1558 році у невеличкому містечку Гусятині, що на Поділлі. Хлопча став сиротою в ранньому дитинстві, проте все ж таки зміг отримати гідну освіту. Згодом він вирішив зв’язати свою долю з Запорізькою Січчю.

Завдяки наполегливості та працьовитості, Северин дуже швидко опанував усі козацькі премудрості та навчився віртуозно вправлятися зі зброєю. Наливайко заслужив повагу та пошану своїх товаришів-запорозьців. А численні бойові походи загартували його характер і волю. Невдовзі козаки обрали Наливайка своїм отаманом.

Навіть польський хроніст Йоахим Бельський, який явно не симпатизував Северину, визнавав: «Це був гарний чоловік, особистість небуденна... До того ж,

він був чудовим гармашем».

Усі спроби залучити Наливайка та його найкращих козаків до лав королівського війська зазнали поразки: Северин був відданий своєму народові, якому набридло терпіти ярмо польської шляхти.

Потужне повстання розпочалося на батьківщині Наливайка – Поділлі. Повстанці зайняли Гусятин, Бар, потім Канів, Черкаси... Незабаром визвольна війна йшла вже на Волині, Га-

личині, в Білорусі – подібного сплеску народного гніву Річ Посполита ще не знала.

Проти бунтівників виступили війська під орудою польського шляхтича Станіслава Жолкевського. Добре озброєні регулярні частини Речі Посполитої та козацькі загони Северина Наливайка зішлись в бою на підступах до

каральний корпус Жолкевського розпочав переслідування.

Поблизу Лубен повстанці були змушені вступити у бій. Зміцнивши свій табір глибокимв ровом, чотирма рядами пов’язаних між собою возів, а також земляним валом зі встановленими на ньому гарматами, козаки зустріли війська Жолкевського залпами з десятків стволів. Контратаки польської шляхти тривали і вдень, і вночі, але повстанці хоробро та мужньо відбивали усі спроби ворога заволодіти своєю фортецею.

Аби перемогти супротивника, Жолкевський пішов на хитрість, пообіцявши деяким козакам “золоті гори” в обмін на припинення опору. На превеликий жаль, ідеологічна атака досягла своєї мети. Частина повстанців, на чолі з Григорієм Лободою, почали закликати товаришів скласти зброю.

Рішенням козацької ради зрадник Лобода був страчений, проте смута в рядах повстанців тривала. В ніч з 6-го на 7-е червня 1596 року Северин Наливайко був захоплений та переданий до рук польських шляхтичів.

Білої Церкви. Обидві сторони зазнали значних втрат.

Для ведення тривалих бойових дій сил у повстанців не вистачало, і Наливайко прийняв рішення відійти на Лівобережжя. Проте

Северина та його найближчих соратників закували в ланцюги і привезли спочатку до Львова, а потім – до Варшави. Декілька місяців Наливайко поневірявся по польських в’язницях, пройшовши через жахливі тортури.

Козацького отамана стратили у Варшаві 21 квітня 1597 року. За офіційною версією його четвертували. Проте є свідчення, що Северина вінчали розпеченою до червоного кольору залізною короною і посадили на мідну кобилу, наповнену розжареним вугіллям. Інші джерела стверджують, що лідера українських повстанців спалили живцем в череві мідного бика. Але безперечно єдине: стійкість і мужність козацький отаман зберіг до останнього подиху...

Народний герой Северин Наливайко став центральним персонажем багатьох пісень і дум. Так, відома українська поетеса Ліна Костенко, у своєму історичному романі «Маруся Чурай», згадує про козацького отамана:

*«Був молодий і гарний був на вроду,
І жив і вмер, як личить козаку.
За те, що він боровся за свободу,
Його спалили в мідному бичу...»*

Михайло ПАВЛОВ

Іван Компанієць: гайдамацький сотник, якому судилося стати одним із символів Холодного Яру

РОБЛЯЧИ ЗАМАЛЬОВКУ З ФОТО ІВАНА КОМПАНІЄЦЯ, ДАТОВАНОГО 1920 РОКОМ, ХУДОЖНИК БОГДАН ПІРГАЧ ЧЕРЕЗ ВІСІМ ДЕСЯТИЛІТЬ НЕ ЗАХОТІВ ПРАКТИЧНО НИЧОГО ЗМІНЮВАТИ – НАСТІЛКИ КОЛОРИТНИМ І ЯСКРАВИМ БУВ ОБРАЗ СОТНИКА, ЯКИЙ УВІБРАВ У СЕБЕ РИСИ КОЗАКІВ І ГАЙДАМАКІВ УСІХ ЧАСІВ...

Іван Маркурович Компанієць народився в селі Суботів Чигиринського повіту Київської губернії у 1890-х роках. У селянській сім'ї, крім нього, було ще троє дітей: старші брати Степан і Харитон та молодша сестра Федора.

Про дитячі та юнацькі роки Івана Компанієця інформація вкрай скупа. Відомо, що, закінчивши п'ятикласну суботівську школу, він деякий час у ній викладав. Потім поїхав до Новоросійська на заробітки.

Холодноярська республіка вже декілька десятиліть слугує справжнім прикладом для борців за волю України. Головним символом цього острівця української волі посеред моря червоного окупаційного терору був, звісно ж, чорний прапор із написом «Воля України або смерть» - він і донині залишається головним символом Холодного Яру. Останні ж декілька років все популярнішим серед молоді, особливо ж у патріотичних групах інтернет-спільноти стає і зображення бравого гайдамаки з оголеною шаблею – малюнок чудового художника-уніформіста Богдана Піргача. Напередодні вшанування героїв Визвольної боротьби у Холодному Яру «Козацький край» вважає за доречне нагадати, з кого змалював цього гайдамаку пан Піргач. Причому був це не хтось із Головних отаманів Холодного Яру, а один із його сотників – і справді, один з найкращих. Ось як про нього пише Роман Коваль у книзі «Коли кулі співали»...

бітки. До рідних країв Іван Компанієць повернувся 1918 року, маючи вже військовий досвід (побував «у гайдамаках у Петлюри»).

У 1919 – 1920 рр. у Суботіві безроздільно панував Свирид Коцур, керівник «Чигиринської республіки», який вів збройну боротьбу проти всіх, хто не поділяв його поглядів. За своє бурхливе життя проти кого тільки він не боровся – дісталася і гетьманцям, і Директорії, денікінцям і червоним. Бився й проти холодноярців.

Стосунки з односельцем і далеким родичем Свиридом Коцуром у Івана Компанієця не склалися з самого початку. Під час суперечок справа доходила і до зброї. Коцурівці довго полювали за Іваном. «Прискочить, було, з товаришем чи сам із Холодного Яру вночі, – згадувала Федора, – і говорить, щоб вікна позавишувала, бо стрільнути можуть. Звали один одного не «товариш», а «добродій» чи «пан». Чула, як товариш звав Івана: «Пане сотнику!»

У словесному портреті сотника розбіжностей немає: жінки, які становили переважну більшість опитаних, насамперед відзначали, що Іван був гарний на вроду. Маємо підтвердження цього й у книзі

Юрія Горліса-Горського, осавула штабу полку гайдамаків Холодного Яру. Довершила образ Івана Компанієця сестра Федора: «Був одягнений, аж страшно дивитись: шапка – сива, шлик – червоний, чемерка – чорна, обкладена сивим, пояс – червоний, штани – червоні, як козацькі, широкі, чоботи – лаковані. А пояс зав'язаний «по-козацьки». Це чітко видно на фотографії.

Батько, боячись за життя сина, час од часу прохав його облишити небезпечну справу, на що Іван відповідав: «Як сволоч уб'є, то не візьмете мене в Суботів. А як визнають добродії, то поховать в Холодному Яру. Не хочу, щоб на мою могилу тут гадили».

Іван Компанієць мав великий успіх у жіноцтва. Як із гумором казав Юрій Горліс-Горський, жінки «бігали до монастиря молитися до його чорних брів». Власне, через жінку, «вдовичку» з села Адамівки, що лежало на березі Дніпра по той бік дороги Черкаси – Чигирин, Іван і загинув. Десь у середині лютого 1920 року він поїхав до неї на побачення. Вже на зворотній дорозі потрапив у засідку коцурівців. Люди говорили, що, якби не осічка, залишився б Іван живий. Його роздягнули до підштаників, «персні познімали зі шкурою».

Сотник Андрій Чорнота, побратим Компанієця, був просто розлючений, що Іван загинув «ні за цапову душу» – «із-за якоїсь задрипаної спіднички». «Думаєш, – говорив Чорнота Залізнику (Юрію Горляніну-Лісовському), – багато Україна таких Компанієців має? Яке він мав право так безкорисно загинути?»

Похорон був величущим і надзвичайно велелюдним.

Відспівали Івана у Покровській церкві с. Мельників. Потім на руках віднесли до Мотронинського монастиря, на цвинтарі якого його і поховали.

Люди хотіли помститися коцурівцям за вбивство Компанієця.

– На Чигирин! Доки терпіти?! Смерть

коцурівцям! – кричали вони.

«Отаман став на лаву біля могили і підняв руку з рушницею. Люди стихли.

– Брати-громадяне! Ворог вирвав із наших лав одного з найкращих борців, але не піддавайтесь справедливій жадобі помсти! Хай пам'ять про Івана Компанієця вічно живе в наших серцях. Залишимо мертвого мертвим, а живе діло – для живих! Скільки разів терпіла Україна поразку і страшну руйну через те, що сини її билися між собою в час, коли на неї насувався ворог ззовні! Про це стара гетьманська столиця, на яку ви збираєтеся, могла б найбільше оповісти... Тепер на Україну насунався страшний ворог, який руйнує і обдирає наш край, безправно вбиває тисячі й тисячі наших людей... Але з очей селян спадає полуда і Україна буде боротися, щоб повернути те, що так нерозумно віддала. Ми зможемо перемогти тільки єдністю, дружним ударом на ворога! А коцурівщина сама загине, бо вона не має під собою ґрунту! Селяни Суботова чи Стецівки підуть разом із нами, коли вийдуть з-під впливу купи авантюристів, коли побачать, що це єдиний шлях до рятунку. Не з ними, заслпленими, нам боротися, щоб тішити шим ворога! Розходьтесь спокійно по домах! Готуйте і бережіть зброю! Будьте готові кожної хвилини стати під чорний прапор Холодного Яру на захист своїх прав і України! Мусимо повернути їй радість і славу!

Зірвалося і довго не змовкло мотугне «Слава!». Коли люди вже замовкли, той гук ще деякий час повторювали яри...

Поки існував монастир, за могилою доглядала черниця – двоюрідна сестра Івана. Пізніше, за наказом місцевої влади, могило розгорнули.

Місце поховання сотника Компанієця відоме, але досі ніхто не відновив його могили...

3 книги Романа КОВАЛЯ «Коли кулі співали»

Заспіваю, – розвернула високі могили, аж до моря запорожці степ широкий відкрили.
Тарас ШЕВЧЕНКО

Вони повернулися...

(З передмови книги Романа Ковалю «Коли кулі співали»)

Містичні образи гайдамаків, які викликав Тарас Шевченко, бачив і я.

Перед моїм внутрішнім зором також розверталися могили і отамани йшли мені назустріч. Я впізнавав їх, принаймні тих, чий фотографічний відбиток зберігається у моєму архіві. Я вітався з ними.

Отамани вже й не сподівалися, що хтось розкаже правду про них, очистить від скверни московської пропаганди. Червона завіса, здавалося, назавжди відгородила їх від хвилюючого блиску очей романтиків-онуків.

І ось отамани знову на конях. Войовничі, як і раніше; вибухові, як сама стихія.

Знову на сонці усміхаються їхні шаблі і весело граються з вітром шлики...

1 жовтня 1917 року на козацькому вічі у Смілі сотник з Великої Яблунівки запропонував обрати черкаським отаманом Вільного козацтва Якова Водяного. Я й зараз чую, як загало у лавах: «Волимо Водяного на полковника!»

А за два дні козацьке море завирувало вже на майдані у Чигирині перед собором. З усіх боків козаки вигукували прізвиське

полковника Полтава-Острияці. Он він стоїть на застеленому кармазині високому помості біля старих козаків та гостей з Кубані і Дону. Його вкривають прапорами. А він, подякувавши за обрання, кладе пірнач і відмовляється на користь іншого...

А чуєте, як з келії Мотронинського монастиря долинає гамір? Раптом щось гримає. Це Василь Чучупак б'є по столу бельгійським браунінгом, вимагаючи тиші. В кімнаті пливе дим дорогих цигарок. Отаман зауважує: «Кому тісно в Холодному Яру, той може знайти собі місце за валом». Що це означає, знав кожний: хто сумнівався у доцільності продовження боротьби, міг опинитися там, де страчували зрадників та полонених.

Поруч з отаманом – осавул Юрко Залізник (згодом

МІЖ ЦИМИ ФОТО – РІЗНИЦЯ У 90 РОКІВ: ОДНЕ 1922 РОКУ, А ІНШЕ – 2012-ГО. ОБ'ЄДНУЄ ІХ ТЕ, ЩО ОБИДВІ СВІТЛИНИ ЗРОБЛЕНО У ХОЛОДНОМУ ЯРУ, А ЩЕ – ТЕ, ЩО ЛЮДИ, ЯКІ НА НИХ, ПОНАД УСЕ ЛЮБЛЯТЬ УКРАЇНУ І ЇЇ ВОЛЮ...

письменник Юрій Горліс-Горський). Саме він донесе до нас героїку гайдамачини, яка імперативно кличе до зброї...

Темної ночі вдвох з товари-

шем на тачанці влітає на станцію Фундуклівка отаман Богдан. Лівою рукою він валить москалів з «Кольта», а правою одягає на міномет міни. Візник б'є з «Люїса». Большевики в паніці

розбігаються, лишаючи ешелони з награбованим майном...

Всі ці хлопці досі в поході. Досі б'ються за Україну.

Вони не боялися вмерти за Батьківщину, навпаки, вважали за честь загинути на полі битви. Тому й пам'ять народна про них не згасла. А наприкінці ХХ ст. пролунали і слова вдячності.

Відкрив очі цілому поколінню Юрій Горліс-Горський, та й мені вдалося ввести в духовний світ сучасників сотні дорогих образів. Але ж скільки героїв залишилися лежати, «листям прикриті», всіма забуті...

Та з кожним роком все більше отаманів збирається у дружне коло.

І розвіється туга, а серця наповнить радість: ці люди були в українській історії! Саме вони дали нам підстави пишатися своїм народом. Важливо, що вони знову в'їжджають у наші села і міста. Ось вже лунає їхня пісня...

Недаремно прорікав Тарас Шевченко: «Кругом святого Чигрина Сторожа стане з того світу».

І не тільки навкруги Чигирини...

ВХІД ГОСПОДНІЙ В ЄРУСАЛИМ

Благословен, Хто йде в ім'я Господнє!
Мир на небесах і слава у вишніх!
(Мф. 21: 9. Лк. 19: 38)

В ІМ'Я ОТЦЯ І СИНА, І СВЯТОГО ДУХА!
Дорогі браття і сестри!

Ми наближаємось до світлого Христового Воскресіння! Перед цим величним святом свята православна церква святкує: Вхід Господній в Єрусалим – свято торжества і радості. Ми радіємо нашому спасінню, яке Господь прийшов звершити. Незадовго перед своїми хресними стражданнями Господь зверху велике чудо: воскресав померлого чотириденного Лазаря з Вифанії. Тут Він востаннє являє Себе юдейському народу, ще раз твердо і відкрито заявляючи, що Він дійсно Той Месія і Цар, Якого вони чекають. Чудо воскресіння було звершене в присутності численних родичів і друзів померлого, і воно зворушило і збентежило серця людей. Юдейські мрії про месію як про царя земного, великого полководця і завойовника, неначе відходять у тін. Серця людей просвітив промінь надії, що Цей проповідник любові і милосердя і є тим істинним Месією і духовним Владикою, на прихід Якого вони так чекали.

І ось після чуда у Вифанії Христос урочисто входить в столицю Ізраїльського царства, в святе місто Єрусалим. Багато людей вийшли Йому назустріч і з'єдналися із тими, які супроводжували Його для того, щоб ця зустріч була найурочистішою. Деякі люди супроводжували Спасителя від Вифанії аж до Єрусалима, при цьому розстеляли свій одяг на дорозі, інші ж зрізали пальмове віття і кидали їх під ноги Спасителю. Ті, хто супроводжували і зустрічали Господа Ісуса, вітали Його торжественними словами, вигукуючи: «Осанна Сину Давидовому! Благословен, Хто йде в ім'я Господнє! Мир на небесах і слава у вишніх!» (Мф. 21: 9. Лк. 19: 38). Так торжественно і радісно зустрів ізраїльський народ свого Царя, Якого так довго чекали. Але це був не земний цар, який зброєю підкорює народи. Ні! Це Той Цар, про Якого ще в древності пророкував святий пророк Захарія, кажучи: «Радій від радості, дочко Сиону, торжествуй, дочко Єрусалима: ось Цар твій гряде до тебе, праведний, Який спасає, лагідний, Який сидить на ослах і на молодому ослі, сині під яремної» (Зах. 9: 9). В Єрусалим вступав Цар праведний, Який в Собі ніс вічну правду для всього людства. Цар смиренний, Який не лише Сам в Собі смиренний, але Який йде навчити людей смиреннї і лагідності, утвердити в людстві царство миру і ввести людей в те Царство смиреннї, лагідності і любов'ю. В Єрусалим входить Цар і Спаситель світу, Який гряде відкупити людей від гріхів, визволити їх від царства зла. Тому стає зрозуміло, чому такою радісною і торжественною була зустріч Господа при вході Його в Єрусалим.

Але народ ізраїльський надіявся, що, вступаючи в Єрусалим, Христос візьме в Свої руки земну владу. Бачачи Його силу повертати людям життя, злітати і воскресати померлих, люди вбачали в Ньому містичного полководця, який наділений надприродною силою. Вони чекали, що Він стане очікуваним Месією, Який визволить народ від всіх завойовників і відіметить всім за всі страждання свого народу.

Але що ми бачимо, Цар світу входить не як непереможний воевода, не так, як входили інші земні царі, а як смиренний і бідний раб. І тут ми бачимо великий Божий розум. Господь повчав нас не лише словами, а ділами і предметами. Христос показав, що всяка земна слава з часом пропадає, зникає, як дим. Але є інша слава, незмірно більша, – слава чеснотливого смиреннї, лагідності, доброти, бо ці духовні якості незмірно вищі за всі зовнішні атрибути сили, слави і земної влади. Царство Христове не від світу цього, і слава Його не могла мати нічого спільного з тріумфальною славою земною. Його ж слава повинна була бути іншою – Божественною. І саме цю славу стяжав Господь у Своєму смиренному приході. Він відкрився народу як смиренний і страждаючий Месія, лагідний і смиренний, Який тростини надламані не переломить і льону, що димить, не загасить (Іс. 42: 3).

Христос входить у Священне місто, щоб добровільно постраждати, перенести хресні страждання за всіх нас і показати приклад величного самозречення. Через це самозречення Господь увійшов у Свою славу. Для задоволення найвищої правди і найсправедливішого правосуддя Божого була потрібна жертва, і цією Жертвою став Ісус Христос. Ця жертва потрібна і сьогодні. Якщо ми, християни, хочемо приєднатися до слави Христової, необхідно приєднатися до Його самозречення. Самозречення означає для людини відмовитися від зла, зректися свого самолюбства, перемогти в собі гордість і переродитися для добра. Перемогти в собі самолюбство – означає не шукати в житті веселощів і приємних речей для свого задоволення, а шукати тільки того, що угодне Богові та корисне для спасіння душі. Перемогти гордість – означає пізнати всю глибину свого падіння і перетворити її на смиреннї, підпорядкувати свою волю волі Божій.

Дорогі браття і сестри! Господь сподобив нас пройти і закінчити ще одну святу Чотиридесятицю. Ці священні дні символізують все наше земне життя, адже наше життя – це час трудів і подвигів, це постійне покаєння і виправлення, час нашого приготування до вічної Пасхи у Царстві Небесному. Великий піст, як і все наше життя, – це шлях до Бога. Але не потрібно забувати, що і Сам Бог завжди йде назустріч людині. Бог став людиною, щоб прийти до нас і в сьогоднішній день Він йде назустріч нам і входить в Священне місто нашої душі. Зробимо ж так, щоб ця зустріч була достойною. Живімо так, щоб слова вітанн «Осанна Сину Давидовому! Благословен, Хто йде в ім'я Господнє! Мир на небесах і слава у вишніх!» (Мф. 21: 9. Лк. 19: 38), які викликає сьогодні наша душа, наші гріхи не перетворили на слова «взьми, взьми і розіпни Його» (Ін. 19: 6). Підходячи до Єрусалиму, Господь заплакав над ним, Він заплакав над черствістю сердець і нерозкаяністю людською. Ісус Христос проповідував ім про Царство Небесне впродовж трьох років, творив чудеса, започкував розбурхане море, але тільки деякі побачили в Ньому Месію і Спасителя. Господь проповідував ім три роки, а ми все своє життя слухаємо Його повчання, до нас безперестанно лунає євангельське благовістя, а ми залишаємося байдужими. Не допомогли сльози Спасителя Єрусалиму, не допоможуть вони і нам, якщо ми не зрозуміємо істинної мети нашого життя.

Дорогі браття і сестри! Маючи визначений нам час для подвигів виправлення нашої душі і всього нашого життя, стараймося перемогти в собі всі пристрасті тілесні і душевні, прикрасмо свої душі: милосердям, смиреннї, терпінням, лагідністю і ціломудреністю. Якщо ми зуміємо вмістити це в собі, то і Сам Бог буде жити в нас, а ми будемо жити в Ньому. Амінь.

З повагою - Любов'ю підготував – протоієрей Василь Циріль
Настоятель Храму Святого Праведного
Петра Багатостраждального Калнишевського. Хутір Буда.

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №18773-7573ПР від 18.01.2012 р.

Козацький край

Головний редактор –
Олег ОСТРОВСЬКИЙ
Шеф-редактор – Віктор ВОЛЯ
Редактор випуску – Петро ДОБРО
Голова редакційної ради –
Володимир МУЛЯВА
Засновник – Чигиринська ГО
"Вільне Козацтво Холодного Яру"

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС ГАЗЕТИ – 89155

Адреса редакції:
вул. Львіна, 330, к.4, м. Черкаси, 18005, тел.: (0472) 31-29-74
E-mail: Cossack_land@i.ua
Газета віддрукована в ПП Руденко Ю.І.,
м. Черкаси, вул. Вербовацького, 1а. Тираж – 10 000 екз.
Замовлення №

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ

16 – 30 квітня

16 квітня 1632 р. засновано Києво-Могилянську академію.
16 квітня 1848 р. в Галичині відмінено панщину.
16 квітня 1882 р. народився Юрій Глушко (псевдонім - Мова), громадсько-політичний діяч, один з організаторів українського національно-культурного й громадського життя Зеленого Клину (Уссурийський край).
16 квітня 1898 р. народився Іван Трейко, сквирський отаман, генерал-хорунжий УПА.
16 квітня 1912 р. народилася Галина Дідик, провідник підпільного Українського Червоного Хреста, зв'язкова головного командира УПА, політв'язень російських концтаборів.

17 квітня 1979 р. помер Михайло Островерха, вояк УСС, хорунжий УГА, начальник культурно-освітнього відділу Запорозької дивізії, член Військової управи дивізії "Галичина", актор, редактор, письменник, мистецтвознавець, редактор тижневика "До перемоги".

18 квітня 1882 р. народився Вячеслав Липинський, історик, соціолог, публіцист, теоретик українського консерватизму.

19 квітня 1775 р. цариця Катерина впровадила кріпацький устрій в Україні.

19 квітня 1897 р. народився Мар'ян Крушельницький, режисер, актор, один з фундаторів українського театру.

19 квітня 1975 р. помер Олександр Удовиченко, командир 3-ї Залізної дивізії, генерал-полковник Армії УНР.

20 квітня 1891 р. у с. Будище (Звенигородський район сучасної Черкащини) народився Юрко Тютюнник, заступник командувача Армії УНР Першого зимового походу, командарм Другого зимового походу, генерал-хорунжий Армії УНР.

20 квітня 1892 р. народився Іван Баб'юк, сотник УГА та освітній діяч.

20 квітня 1996 р. помер Сава Яскевич, сотник УГА та Армії УНР, поручник дивізії "Галичина", командир 4-го полку 1-ї Української дивізії УНА, голова Союзу українських комбатантів в Австралії, генерал-хорунжий (в еміграції).

20-21 квітня 2013 р. у Холодному Яру – вшанування борців різних епох за волю України.

21 квітня 1597 р. по-звірячому закатовано козацького отамана, керівника антипольського повстання Северина Наливайка.

21 квітня 1890 р. народився Станімир Осип, сотник УГА, директор Дрогобицького союзу кооперативів, співорганізатор дивізії "Галичина" у Перемишльському повіті.

21 – 25 квітня 1944 р. в урочищі Гурби відбулася битва південної групи УПА-Півноч "Богун" під командуванням Петра Олійника "Енея" та з'єднання "Холодний Яр" УПА-Південь на чолі з Миколою Свистуном "Ясенем" проти військ НКВД.

22 квітня 1838 р. друзі купили 24-річного художника Тараса Шевченка з кріпацтва.

22 квітня 1969 р. помер Юрій Сидурко, січовий стрілець, бунчужний Армії УНР, вояк дивізії "Галичина".

23 квітня 971 р. біля стін Доростола (сучасна Болгарія) розпочалося протистояння між руською дружиною князя Святослава і візантійським військом.

23 квітня 1185 р. князь Ігор вирушив у похід на половців.

23 квітня 1965 р. помер Петро Дяченко, отаман полку Чорних запорожців, командир 2-ї Української дивізії УНА, генерал-хорунжий УНР.

23 квітня 1967 р. навки спочив Іван Лазор, командир батареї полку Чорних запорожців.

23 квітня 1991 р. Верховна Рада прийняла Закон України «Про свободу совісті».

24 квітня 1803 р. народився Олександр Духнович, український закарпатський просвітник.

24 квітня 1899 р. народився Валентин Сіманців, сотник Армії УНР, учасник Першого зимового походу Армії УНР, скульптор, автор спогадів.

24 квітня 1918 р. війська УНР під командуванням Петра Болбочана звільнили Сімферополь від більшовиків.

24 квітня 1920 р. уряди Польщі та УНР уклали угоду про військову взаємодопомогу.

24 квітня 1975 р. спочив Володимир Герасименко, старшина полку Чорних запорожців, командир кінного полку 6-ї Січової стрілецької дивізії, командувач Українського (Волинського) легіону самооборони.

24 квітня 2000 р. у районі кримського мису Тарханкут протикорабельна крилата ракета, запущена з російської берегової установки, влучила в український теплохід «Павло Верещакін», який опинився в зоні бойових стрільб Чорноморського флоту Росії.

25 квітня 1899 р. народився Юрія Гарасимів, січовий стрілець, старшина УГА, хорунжий дивізії "Галичина", співак хору "Думка", меценат.

26 квітня 1840 р. в Петербурзі вийшов друком перше видання "Кобзаря" Тараса Шевченка.

26 квітня 1945 р. помер Павло Скоропадський, гетьман Української Держави.

26 квітня 1971 р. відійшов у засвіти курінний полку Чорних запорожців Армії УНР підполковник Віктор Дяченко.

26 квітня 1986 р. сталася найбільша техногенна аварія в історії людства – вибухнув четвертий реактор Чорнобильської АЕС.

26 квітня 1989 р. під час мітингу пам'яті жертв Чорнобиля у Львові вперше замайорили синьо-жовті прапори.

27 квітня 1929 р. загинув холодноярський отаман Яків Мамай-Щириця.

27 квітня 1958 р. помер Олександр Плітас, лікар Армії УНР, лицар Залізного хреста.

27 квітня 1969 р. помер Роман Смаль-Стоцький, посол УНР у Німеччині та Польщі.

27 квітня 1972 р. – орієнтовна дата загибелі композитора Володимира Івасюка.

27 квітня 2010 р., не зважаючи на неоднозначне сприйняття народом, Верховна Рада України ратифікувала домовленість про продовження перебування Чорноморського флоту РФ в Україні до 2042 р. у обмін на «знижку ціни на газ».

28 квітня 1922 р. засновано Українську господарську академію у чеських Подєбрадах.

28 квітня 1943 р. у Львові почалося формування дивізії "Галичина".

29 квітня 1648 р. Богдана Хмельницького проголошено Гетьманом України.

29 квітня 1918 р. Павла Скоропадського проголошено Гетьманом України.

29 квітня 1918 р. Чорноморський військовий флот підняв українські прапори.

30 квітня 1973 р. помер кобзар Михайло Башловка.

30 квітня 1982 р. загинув Микола Польовий, український етнограф, фотограф.

30 квітня 1982 р. помер Матвій Заяць, хорунжий УГА та дивізії "Галичина", поручник 1-ї УД УНА, благодійник.

